

CECILIE & JACOB BUGGE

DE FØRSTE TO KAPITLER

*de følgende sider viser de første to kapitler,
som de fremstår i HELE VEJEN,
den Første Bog i LANDET.*

Således begynder fortællingen.

WWW.BUGGE.COM

BJERGENE

Han rejste i Ledens Bjerge, da det skete. Først lyden af hove på sporet; bag ham, ikke forude. Han holdt an og så sig tilbage.

Så den frygtede lyd: raslen af lænker. De havde fundet ham. Der var ingen tid at spilde. Han satte hesten i stærkt trav; de bløde dunk tog fart under ham.

Han rundede en klippeblok og så sporet som en lige tråd, der førte til et pas. Han kastede et blik bagud: stadig ude af syne. Travet blev til en fuld galop. Ved passet dansede det tomme spor bag ham og forsvandt. Han så fremad igen.

Sporet snoede sig jævnt, måske en fjerdingmil; for langt, ingen redning. Men så, lige før han sprængte forbi, så han det: et mønster i klipperne, blot en fure; til højre og opad. Han tvang hesten bort fra sporet; de jog op imellem klipperne.

Netop som sporet forsvandt ud af syne, vendte lydene tilbage. Han standsede, sad af, og kravlede tilbage. De var fjorten og to pakheste. I jævnt trav red de forbi furen uden at ænse den.

Han så dem forsvinde og dukke frem igen to gange, før de var borte. Stilheden var overvældende; lettelsen opslugte ham.

Da han genvandt sine sanser, hørte han en dæmpet vrinsken og så op i Askemans øjne.

Han satte sig op. Aldrig før var nogen undsluppet dem. Men var han? Han besluttede at blive natten over. Hvilken vej skulle han vælge i morgen? At følge efter ville være farligt: de var kendt for at gå et tvivlsomt spor efter for at sikre sig. At drage tilbage kunne være skæbnesvangert: de var kendt for at dele sig og forenes igen. Hans blik faldt på klipperne og tinderne over ham. Måske. I morgen.

Han rejste sig og kærtegnede den store hvide ganger. En lang vej: tre år, altid på farten. Han ville ønske, han kunne have givet ham et bedre liv: vide sletter og lethed i stedet for mørke veje og flugt.

Han førte ham tilbage til klipperne og tog hovsvøbene af; de havde reddet dem mere end een gang. Askeman skrabede i gruset som altid, når han blev fri for dem. De var næsten slidt op og trængte til lapning. Måske een dag til, før han blev nødt til at skifte dem ud. Men hvis han

valgte højderne, ville der ikke være brug for det, før de kom ned igen; hvis de nogensinde gjorde det.

De fortsatte i en time, måske to; hele tiden opad, hele tiden mod nord. Han var træt, men han følte, at han var nødt til at komme højere op. Pludselig gav hans ben efter. Han vidste, at han var ude af stand til at gå og kravle længere.

Han pakkede læderspanden ud og fyldte den halvt op. Imedens Askeman drak, hældte han vand i sit krus og tømte det tre gange. Til sidst fyldte han muleposen og åbnede madposen; som altid, tre gange om dagen. Bagefter strakte han sig ud og så efter de første stjerner.

Dette var ikke rigtigt: der var ingen skyer, og alligevel tonede dagen bort i et mulm. Sidste nat på sporet havde stjernerne været der. Han huskede det mulm, der havde syntes at dunste fra bjergene, mere og mere i løbet af dagen.

Nu var han inden i mulmet. Alle former sløredes og opløstes; selv Askeman forsvandt. Lydene ændrede sig også. Den langsomme og stødige gumlen blev til en dæmpet rumlen. Da mulmet fortættes til mørke, syntes tiden at gå i stå. Til sidst faldt han i søvn.

Han vågnede langsomt og så mulmet vige for en ny klar dag. Han følte sig bedre tilpas; han følte sig tryk; han kunne forsvinde i disse bjerge.

Så snart de havde afsluttet deres måltid, førte han Askeman opad, op imellem klipperne. Hver gang han så sig tilbage, virkede sporet mindre truende. Ved middag så han to ryttere mødes og skilles.

Efter det syntes dalen at blive formløs, at tone bort mod sydvest. Om aftenen nåede han en klippehylde, og han så aldrig sporet igen. Mulmet vendte tilbage, og han dykkede ned i en drømmeløs søvn.

Han vågnede ikke, før Askeman prusted ham lige i ansigtet. Han kom langsomt op og så rundt. Så huskede han, hvor han var. Vandsækken var næsten tom nu; han var nødt til at finde en kilde snart.

Sidst på formiddagen, medens han forsøgte at krydse en kløft, lagde han mærke til, at han ikke kastede nogen skygge. Han kunne mærke solens varme i baghovedet. Han vendte sig og så på den dyblå himmel.

Dagen gik på hæld. Med eet lagde han mærke til de lange skygger overalt. Han hævdede blikket og så den lige over klippekammen: solen;

blå i blåt. Han stod lamslået og så den glitre, før den smeltede ned i tinderne og var borte.

Han stødte på en bæk om aftenen. Han var så fordybet i tanker, at han kunne være vadet lige igennem, hvis Askeman ikke var standset for at drikke; først da mærkede han vandets kulde.

Den natvekslede han mellem søvn og vågen og undredes over, hvorfor han var der. Himlen var kulsort, men de nærmeste fordybninger syntes at glimte svagt. Det var som et genskær af usete stjerner.

Den næste dag, den fjerde dag af hans klatren. Med eet huskede han sin knebne flugt og dagene forud. Han vidste ikke engang, hvornår det var gledet ud af hans bevidsthed. Efter nogle få øjeblikke syntes det at tone bort i betydningløshed; men han glemte det ikke igen.

Han var nået til den nordlige højslette: bjergenes hjerte. Han havde hørt om den, og nu var han her. Hvis du vil vide: tag derhen. Han havde aldrig været sikker på, om det var en udfordring eller en advarsel; og han havde hverken besluttet at opsøge den eller at undgå den. Han spurgte sig selv, om han var blevet drevet eller draget.

Der var intetspor af solen. Himlen var blevet dybere, alle skygger var borte. Han hævdede blikket igen. Himlen var som en åbning til en vældig intethed: en afgrund over ham.

Han så sig omkring: Bjergene glødede; tinderne, klipperne, stenene, det mindste sandskorn, selve grunden syntes at rumme et indre skær. Han kiggede på Askeman. Bugen blev oplyst nedefra, ryggen var mørk; næsten lige så mørk som øjekredsen.

Han satte sig og samlede en lille rund sten op. Den trak hans fingre sammen i et greb. Den var varm, og lyset gennemtrængte hans fingre. Askeman skubbede hårdt til ham med mulen. Han slap stenen, idet han satte hånden ud til siden; hans håndflade glødede svagt. Askeman puffedede til ham igen, blidt. Hestens frygt vakte ham; han rejste sig og sad op. Lidt efter holdt håndfladen op med at gløde.

Om aftenen steg gløden og fyldte luften. Nattens mørke var lukket ude. Hver gang han døsede hen, vrinskede Askeman voldsomt og rystede hovedet.

Han begyndte at mindes længst glemte ting; brudstykker spredt over hele hans liv: små hændelser i hans barndom, beslutningen om at drage bort, hans første hest, uheld og lykketræf. Der var intet mønster; og alligevel var de alle forbundne, som perler på en snor.

Til sidst gryede dagen. De spiste hurtigt og drog tidligt afsted. Hele dagen mærkede han Askeman dirre under sig. De bevægede sig langsomt opad. Himlen var næsten sort, gløden var blevet klarere. Ved solnedgang sad han af for at finde vej rundt om en klippeblok; og han så, at Askeman glødede op til koderne. Hingsten trådte som på gløder. Efter det førte han ham ved tøjlerne.

Da mørket faldt på, glødede de begge op til knæene. Askeman lod til at have smerter, og han mærkede en vis følelsesløshed i læggene. Fornemmelsen forsvandt, så snart de standsede.

Hele natten forblev han vågen. Han var fordybet i levende erindringer: navne, steder, kendsgerninger. Nu og da kiggede han op og så Askemans vidt stirrende øjne spejle gløden fra jorden og luften.

På den sjette dag var himlen et sort tomrum; bjergene flammede. Han så små strejf af klart lys sno sig op i den stille luft. Askeman glødede, og hans øjne var røde; hovene var som lysende kul; manen og halen virkede mørke, som asken på en ulmende ild. Hans hænder var næsten genemsigtige af lys. Han følte sig varm og lidt ør.

Nu førte Askeman an. Det meste af tiden var tøjlerne stramme. Det blev sværere og sværere at fortsætte. Til sidst standsede Askeman foran ham med siden til. Han sad op og red, indtil han pludselig gled af og faldt til jorden. De var på en klippehylde med små tuer og en skarp kant mod nord.

Han følte en dyb træthed og lagde sig ned. Snart forsvandt den tomme himmels sorthed over den flammende luft. Askeman holdt op med at gispe og lagde sin bløde mule ind til hans øre. Den levende varme og omsorg fik ham til at føle sig forfrisket; han gjorde deres måltid klar.

Hele natten igennem mærkede han en stigende rastløshed i Askeman. Samtidig følte han en lethed og afslappelse, som han aldrig havde kendt

før. En stadig strøm af glemte hændelser susede gennem hans bevidsthed.

Han havde prøvet at glemme i alle disse år, prøvet at glemme alt; og han havde glemmt meget. Men nu kom det tilbage til ham, mere og mere. Hvad havde han været bange for? Hvad kunne skade ham i disse bjerge?

Da tomrummet åbnede sig over ham på den syvende dag, så han sig omkring og så en hel kreds af tinder, i næsten samme højde: en verden af højhed. Og han var i midten.

Han fodrede Askeman og sadlede ham, som han altid gjorde. Hingsten var ivrig. Men hvorfor ikke blive her en tid? Dette sted var lige så godt som ethvert andet. Endog bedre. Her, lige her, kunne han genkalde sig alt, hvad han behøvede at vide. Han afsadlede og tog hovedtøjet af; og han satte sig og prøvede at samle indtrykkene fra de seneste dage og nætter.

Ved middag, da gløden var svagest, begyndte Askeman at trave frem og tilbage. Om aftenen stejlede og galopperede han. Men det var umuligt at tage afsted; ikke endnu. Han ønskede at vide alt om sit liv. Et mønster var ved at dannes, han kunne næsten få fat i det.

Hele natten kredsede Askeman om ham. For hver omgang var gløden i øjnene vildere; men så snart hingsten var ude af syne, vendte mønsteret tilbage.

Varme og nærhed, kærlig omsorg; indtil de slette år. Hans forældre, hviskende i mørket om fattigdom og hunger; om håb, der blev knust af frostsvedne afgrøder, tørke, høstskybrud; om sygdom, tab, undertrykkelse.

Som han voksede op, blev han deres håb: to hænder mere i den endeløse kamp for mad og sikkerhed. Den uge, de begge døde; landsbyens ældre, som besluttede hans fremtid; den nat, han stjal sig bort, for aldrig at vende tilbage. En dreng på tolv, alle ejendele i en sæk. Den lange flugt til fods. Nye lande; mere fattigdom og hunger.

Hans lykketræf: den gamle møller. Læretiden og den lille hest, Rødhoppe. Arven; en mand i sin egen ret. Indtil han hørte om dem igen: de sorte mænd fra det Sorte Land, som søgte efter ham. Salget af møl-

len; den omhyggelige undvigelse; Rødhoppes død, efter at have spist af hestebanen.

Hans langvarige skjul i Glemstens Skov; tæmningen af Hvidskind. To sorgløse år: de fik ham næsten. En dag på en nøgen bakketop stivnede Hvidskind, og han så dem: to dusin ryttere på en fjern bakkekam, sorte mod himlen. En kneben flugt; Hvidskinds udmattelse og død, da han havde båret ham i sikkerhed.

Og indtil nu, den endeløse flugt. Det tilfældige valg af veje; og Askeman. De var nået i sikkerhed.

Han vågnede brat: den ottende dag. Askeman syntes at nå højt op i tomheden; skælvende og snøftende, rindende øjne, utidig. Askeman, gagnes ganger. Rædsel greb ham: kunne han også miste Askeman? Han forsøgte at komme op; alt syntes at svaje. Han rakte ud og mærkede bidsets kulde. De rørte begge på sig. Askeman stivnede, flammende øjne.

Med eet sprængte hingsten hen til kanten, sprang, og var borte. Et tordnende skred startede. Han vaskede hen til kanten og så ned. Der var intet andet at se end gnistrende støv. Han lukkede øjnene. Stilheden vendte tilbage, og han så igen; og han så bunden af slugten: en høj af klippestykker.

Han faldt om og stirrede op i tomheden. Han følte lede ved disse bjerge. Og den kom over ham: meningsløsheden; hele hans liv lagt blot.

I syv dage og nætter lå han ubevægelig. Det føltes som syv liv og død; hvert åndedrag klæbede til hans læber, og hvert hjerteslag dvælede i hans bryst. Mønstrer i hans liv udfoldede sig for hans udsuktede øjne. Han vidste allerede for meget. Han prøvede at standse det, men minder blev ved at flyde ind; og mønstrer var altid det samme.

Hans moders omsorg var falmet, visnet ind til virkelighedens barskhed. Hans fader, fra stærk til svag, fra mod til fortvivlelse; altid bøjet over værktøjet og læderet. De ældre, fra retfærdige til grumme. Hans liv, fra håb til tab. Han følte lede ved sin barndom.

Han huskede løjerne og legene imellem pligterne; i den første tid. Røn og hans mindre søstre Kirsebær, Rose og Æble; El, hans søster Has-

sel, og hans ældre brødre Birk og Ambøg; Taks, Fyr og Ene; villingerne Asp og Poppel, og fætrene Bøg og Eg; og Lind. De havde alle svoret venskab for livet, og de havde trykket hånden for at besejle det. Men legene forsvandt, eftersom livet blev hårdere; og han mistede dem alle, da han drog bort. Det var elleve år siden; de måtte have glemt ham. Han følte lede ved sin ensomhed.

Han lod sit navn tilbage, og han rejste langt; øst, syd, vest, nord. Han så ting, han aldrig havde set før, og han kom til steder, hvor mange mennesker mødtes; nogle havde brunt hår eller endda gult hår, og blede øjne. Han blev vant til sære navne og skikke, og han så frihed og lethed; men han måtte altid drage videre. Længere og længere bort; to år. Gennem vildmarken, på vejen, i landsbyerne, i byerne og stæderne. Og han havde lært navnet: det Sorte Land. Først som en hvisken, siden som en mumlen. Hans livs skygge: det nåede ham altid. Han følte lede ved det navn.

Han blev Mølledreng, og Mølle var som en fader for ham; og han fik Rødhoppe. Men han fik ikke nogen rigtige venner; og snart mistede Mølle sine kræfter, så arbejdet blev hårdere. Da den gamle mand døde, blev han selv Mølle. Han var fri, og dog følte han sig fanget. Han prøvede at beslutte sig, at blive eller rejse. Inden længe kom svaret: rygter om mænd fra det Sorte Land, som søgte efter nogen. Mænd med bleg hud, ravn sort skæg og hår, og øjne som kul; klædt i sort; ridende med lænker. Han fik mangt et sært blik, før han solgte møllen. De drev ham bort, og han mistede Rødhoppe. Han følte lede ved tanken om dem.

I Glemstens Skov bar han intet navn, og han kunne glemme. Han kom til at kende til heste i de to år; men de stjal hans ungdom. Han var nitten, da han så de sorte mænd på bakkekammen, og det kostede ham Hvidskind at slippe væk. Han følte lede ved de år i norden.

Nye navne igen. Først var han Tæmmer. På de Ydre Sletter i det fjerneste øst blev han bare kaldt Hest. Han holdt sig til sin yndlingsflok; og Askeman kom til ham. De kom hinanden så nær, at hyrderne døbte dem Mandhest. Men de måtte videre, år efter år. Een gang fandt de et sted, hvor de kunne blive; indtil han spurgte, om der gik ord om sorte mænd. Ingen talte til ham efter det; de ventede blot på, at han drog bort. Han stillede aldrig det spørgsmål igen, og han prøvede at rejse, før rygter

kom; før nogen kunne vide. Men de syntes at komme nærmere og nærmere, som om de lærte hans væsen at kende. Tre år mere tabt. Han søgte stadig mere afsides steder; og han endte her, på grænsen til Vesten. Intet mere at tage, intet sted at tage hen. Han følte lede ved sit liv.

Det var kun et mønster, ingen begyndelse og ingen ende. Han genoplevede det, igen og igen. Hver gang en kæde af begivenheder tonede bort i meningsløshed, fulgte en anden; en endeløs strøm. Han følte gløden af lede: den brændte ham. Han var ved at smelte ned i bjerget, som de andre før ham. Han kunne mærke dem omkring sig: alle de små tuer. Han længtes efter et mulm til at dække sig, at lukke sit liv ude; at ende som en tue. Han og Askeman.

Han stivnede. Askeman var her ikke; Askeman var sprunget for at møde et andet endeligt. Han var alene, ville altid være det; hans livs mønster. Han blev slap igen.

Men dette var forkert: Askeman havde fulgt ham hvert eneste skridt af vejen. Nu burde han følge, møde det samme endeligt. Men han mærkede livet forsvinde op i luften i små strålende strejf. Han blinkede, og han så: strejfene; og solen.

Han rev sig løs fra grunden. Gløden steg til et brølende flammehav, højere og højere. Han kravlede hen til kanten. Med en sidste kraftanstrengelse kom han på benene, svajede, og lod sig falde.

Han greb fat om knæene og trillede ned ad skråningen. Skredet startede. Han var midten af en snurrende og brølende verden: i live.

Til sidst sagnedes alting. Han holdt op med at trille, og klipperne holdt op med at skubbe ham. Verden blev stille.

Han var dækket af støv, han var forslået, og hans ryg brændte. Til sidst kom han op og så sig omkring. Til venstre snoede slugten sig ned imellem tinder; til højre, Askemans store høj. Han prøvede at kravle op på den og løfte et par klippestykker, men han var for svag. Han så ned på sin egen høj. Så lille, den havde ikke dækket ham: Askeman havde ryddet vejen for ham.

Han ønskede ikke at drage videre uden Askeman, men hvis han blev her, ville alt være forgyves. Hans ben rystede, og han snublede mange gange på vej ned gennem slugten. Ved bunden drejede den og udvide-

de sig til en dal mod nord. Han så tilbage på højen, skråningen, og kanten af klippehylden. Han fornemmede et mulm, som indhyllede en glød. Han havde ingen følelser. Han vendte sig og gik.

I den anden ende snævrede dalen sig ind til en sprække i den høje bjergkam mod nord; han nåede den ved solnedgang. Han så et grønt bånd hinsides bjergenes ydre kam; og besvimelede.

Han vågnede længe før daggy. Efter et stykke tid huskede han. Han startede tidligt og nåede kammen ved middag; han var udmattet og udhungret. Langt nede, efter flere mil af klippeskråning: et græsland, som strakte sig imod øst og nord og vest, som sank ned i et mørkere grønt; og bag det: en gråhed. Han så på solen; han så sig tilbage, ind i bjergene; han følte lede.

Hele eftermiddagen vaklede han nedad. Til sidst mærkede han det bløde græs. Han vendte sig langsomt imod dem: Ledens Bjerge. Der var ingen fremtid for ham, og han var næsten opbrugt; så de fik ham alligevel.

Han mærkede et blidt puf, og han hørte en lavmælt humren; livet vældede op. Han snurrede rundt og omfavnede Askeman. Gennem tårer så han, at hesten så stærk og sund ud. Han sank på knæ og kærteggede forbenene.

Og han så, at koderne og kodehårene var svødne. Han lagde hånden på sit baghoved. Det meste af håret var borte, og resten var som filt. Lidt efter blev han bevidst om smerten i sin ryg. Kofften var forrevet, og huden føltes øm; den brændende smerte gik dybt.

Han kom på benene igen; med stort besvær sad han op. Han klyngede sig til hingsten og blev båret væk fra klipperne, dybere og dybere ind i græslandet, ind i natten. Netop som han var ved at miste bevidstheden, fik han øje på en hytte, lys skinnende ud gennem en åben dør.

Først lugten af høg; så lyden af skridt. Han åbnede øjnene. Den gamle mand bøjede hovedet. 'Så du klarede det; i hvert fald hertil.' Det snehvide skæg og hår viftede, da manden rystede på hovedet og så op igen.

'Din hest reddede dig, men det ved du.' 'Ja, Askeman reddede mig.' Den gamle mand løftede hånden. 'Der bruges ingen navne her. Lad

mig se på din ryg.' Han vendte sig og mærkede forbindingerne blive fjernet. Ryggen var ikke øm, men der var en sær følelsesløshed.

'Du må have ligget der i mere end en uge, måske syv dage. En dag eller to til, og du ville aldrig have set solen igen.' Han rullede tilbage og mærkede stikket af hør, som rørte kød. 'Rolid nu.' Han vendte sig igen. 'Du kommer dig indefra, men det vil tage sin tid; du har været her i ti dage nu. Hvil og sov.' Hans øjne lukkede sig af sig selv. Lyden af skridt; lugten af hør.

Da han vågnede igen, var natten ved at svinde. Det tiltagende lys kom ind gennem lyrehullet og viste ham stråtaget, bjælkevæggene, ildstedet, bordet og løjbænken. Der var ingen smerte i ryggen, men han følte sig svag.

Til sidst satte han sig op. Han var klædt i en grå kofte og sine egne brune bukser. Hans kniv manglede; han måtte have tabt den på skråningen. Han havde mistet alt i bjergene. Nej, ikke alt: han mærkede den lille flaske i lommen. Så han havde stadig læderolien.

Døren åbnedes, og den gamle mand kom ind. Morgensolen lyste gennem hans hår og delvis gennem den hånd, som holdt døren. De grå klæder var slidte. 'Dette er måske dagen. Kom og spis.'

Han rejste sig fra løjbænken og stod svajende midt i rummet. Ørredens klarede, og han tog sine støvler på; de var svedne ved hælene. Han gik hen og satte sig ved bordet. Den gamle mand tog en kurv med rødder, stængler og et brød og satte den på bordet sammen med to store kruzer og en kande. De spiste i tavshed. Vandet var friskt og klart, og manden havde en stærk, sund, jordagtig smag.

Efter måltidet åbnede han munden; den gamle mand rystede på hovedet. 'Lad mig svare, før du spørger. Din hest kendte vejen, fordi jeg bragte ham hertil; for fem uger siden i dag. Jeg drog ind i bjergene, da mulmet bredte sig. Så fulgte glød og torden, men ingen kom, og mulmet blev ved; så jeg fortsatte til kløften. Din hest var begravet i støv, havde været det i en dag. Jeg kunne ikke se andet end næseborene, og det tog mig en time at grave ham fri. Han er noget af en hest; så snart han kom op, var han klar til hvad som helst. Men han ventede på dig indtil skumring, før jeg kunne overtale ham til at følge med. Vi kom hertil to

dage senere, men han løb tilbage og holdt sig ved klipperne, indtil du dukkede op. Nu nyder han græsset til fulde.'

Den gamle mand så på ham med et lille smil. 'Dit næste spørgsmål gælder mig. Jeg kom for fyrre år siden. Jeg var ældre end dig, og jeg havde ingen hest. Jeg rev mig løs fra klippehylden hurtigere, end du gjorde; og jeg fandt selv hytten. Min forgænger helbredte mig på en uge: bare fem dage. Jeg har været alene lige siden, imellem bjergene og sumpene. Indtil din hest dukkede op.'

Der blev en lang tavshed. Gennem døråbningen så han Askeman, græssende et stykke væk. Det var måske muligt at komme væk; måske gennem sumpene. Men ønskede han det? Hvis dette sted ikke havde noget navn, hvis ingen kendte til det? Måske kunne han være sikker her, så længe han ønskede. Men kendte den gamle mand vejen? Og hvad var der sket med den, der var før ham? Så mange spørgsmål.

Fyrre år uden mødre. Hans moder og den gamle kvinde sagde det altid: mødre føder og giver liv; til de tamme og de dyrkede og de vilde; en moders berøring velsigner maden og den nye høst med liv; og mødres sang velsignede hver ny måned, indtil de ældre forbød det; hans moder havde altid hvisket, at ikke det hørtes. Og ofte tilføjede den gamle kvinde: de ældre hersker over mere og mere, men husk altid: de har ingen magt over livet; de har brug for det og frygter det.

Men denne gamle mand havde levet i fyrre år af usignet mad; så det var virkelig muligt. Han havde selv gjort det i månedsvi, når han var alene; i Glemslens Skov, på sletterne med Askeman, på vejen; og mænd stod ved gryderne i mange kroer, så han kunne aldrig vide. Ingen syntes at kere sig om velsignelse og liv, så det var altid en lettelse at modtage mad fra en kvinde; og det fik ham altid til at føle sig stærkere.

Den gamle mand så lige på ham. 'Ja, dette er dagen. Gad vidst, om det er din eller min; luk døren.' Han kom op og rakte ud efter grebet. Der var en blid brise og lugten af græs; og Askeman lod til at trives. Han lukkede døren og vendte tilbage til sin plads. Den gamle mand skottede til ham. 'Pas nu på, hvordan du spørger.'

Han tog en dyb indånding. 'Kan nogen finde dette sted på en anden måde, end jeg gjorde?' Den gamle mand smilede. 'Nej.' 'Kunne jeg drage bort, hvis jeg ville?' De gamle øjne blev ængstelige. 'Ja og nej.' Det

var måske klogt at skifte emne, men eet spørgsmål hastede: 'Kan du vise mig vejen ud?' Det gamle ansigt slappede af. 'Ja.'

Han var i vildrede. 'Kan du drage bort?' 'Nej.' Der var en vis spænding. 'Kan jeg vende tilbage?' 'Ja og nej.' Spændingen voksede. 'Vil en af os være alene her i dag?' Den gamle mand så ham i øjnene. 'Ja.'

Han vidste, at de var ved at nå til vejs ende. 'Drog din forgænger bort?' Den gamle mand rystede på hovedet. 'Er han død?' Den gamle mand slog ud med armene. 'Hvor er han?' Den gamle mand pegede på en lem i væggen ved siden af løjbænken. Deres øjne mødtes.

Han rejste sig langsomt og gik hen at se. Han vidste, at dette var enden. Hans fingre rystede, da han åbnede lemmen. Først så han intet andet end græsset udenfor. Men idet han hævede blikket, over græsset, over klippeskråningen, så han: sprækken i bjergene, som åbnede sig ind i dalen. Han sænkede blikket, og han så bogstaverne indskåret i rammen:

NÅR DU LÆSER DETTE,
REJS NU ELLER ALDRIG.

Han svajede, rakte ud efter rammen, og følte bogstaverne. Endelig var hans beslutning truffet. Han vendte sig. 'Jeg vil rejse. Vis mig vejen.'

De gamle øjne var fyldt med lettelse og sorg på samme tid. 'Så dette er din dag, og jeg skal leve og passe dette sted. Kom, jeg har noget at vise dig.'

De gik udenfor. Han standsede et øjeblik og kiggede på bjergene til højre; de rejste sig fra øst til vest. Han vendte sig og gik efter den gamle mand rundt om hjørnet og ind i et lille skur. Det var næsten fyldt med brænde. I det mørkeste hjørne fik han øje på en sadel af gammeldags form og et hovedtøj til den. 'Det var her, da jeg kom; nu er det dit. Jeg kan ikke tilbyde dig andet end dette og en vandsæk. Jeg vil fylde den, medens du sadler din hest.'

Der var ikke brug for at fløjte eller kalde: Askeman var der allerede, ivrig, dansende rundt om ham, indtil han så sadlen; så stod hingsten så stille, som var han hugget i sten. Efter at have sadlet så han op. Den gamle mand betragtede dem.

Nu syntes ansigtet ældgammelt, øjnene fyldt med tårer. Men den gamle mand rettede sig op og hængte vandsækken ved sadelknappen. 'Lad os komme afsted.'

De gik side om side, bort fra hytten, bort fra bjergene. Ved kanten af sumpene standsede den gamle mand. 'Jeg kan ikke gå længere.' Han pegede på en stor sten ved siden af et højt træ. 'Stien er sikker, hvis du følger stenene; hold dig hele tiden tæt ved stenene.'

Han vidste, at han var nødt til at tage afsted, men på en eller anden måde var det ikke rigtigt at drage af uden et sidste ord. 'Jeg ved, at jeg aldrig kan gøre gengæld: du reddede mit liv. Må jeg stille et par spørgsmålstil?' 'Du kan frit spørge nu, men du er nødt til at komme afsted, før dagen går på hæld.' Nu virkede den gamle mand rolig og fattet.

'Hvis jeg havde besluttet at blive, måtte du så drage tilbage hist over?' 'Jeg ville allerede have været på vej. Men som jeg sagde: dette er din dag.' De gamle øjne var næsten frydefulde. 'Ker dig ikke om mig. Når min dag kommer, vil det på en måde være en lettelse. Den klippehylde har været mit livs midte i fyrré år. Det har været godt at se dig og tale med dig; og denne din hest er et under.'

Den gamle mand klappede Askeman på halsen og aede ham på munden. 'Farvel, du gangernes ganger.' Alle spørgsmål forekom ligegyldige nu. Han omfavnede den gamle mand og sad op i tavshed. Ved den anden sten vendte han sig i sadlen. Den gamle mand var på vej allerede, mod hytten, mod bjergene; han så sig ikke tilbage igen.

Stien snoede sig gennem sumpene. Noget af tiden red han tilbage imod græslandet igen; men der var altid en ny sten til at vise vej.

Til sidst kom han til sumpenes udkant. Den grænsede op til en stenet slette med få planter. Og der følte han sig pludselig fri. Solen var ved at gå ned. Mod syd kunne han ikke se andet end sumpene og bjergenes tinder. De var bag ham.

Han var rejst mod vest i syv en halv dag; og nu var det lidt over middag. Hans vandsekk var tom, og han var meget sulten: den gamle mand havde kun givet ham mad til to dage. Der var kommet mere og mere græs, og hunde; men kun få vandløb, og bladene var blege. Den sørgmodige vind lod til at udtørre alting.

På en flad bakke vendte han hovedet, imod dem: Ledens Bjerge. De rejste sig stadig over landet, fra øst til syd, måske lidt mere end fire mil borte.

Han gøs. Det syntes umuligt at slippe væk fra dem; han havde først set den sydgående yderkam i går aftes, mere end fyre mil fra sumpene; nu var han redet fem og fyre. Han kunne ikke lide tanken om at dreje mod syd og holde sig nær ved dem; på den anden side lod der ikke til at være noget mod vest.

Forude, stemmer: bøm. Snart dukkede de frem lige foran ham. De standsede brat, hvirvlede rundt, og løb. Askeman travede fremad. Få øjeblikke efter gjorde han holdt oven for bakkeskråningen og så ned. Børmene var forsvundet, men mange hytter og huse klumpede sig sammen i den flade lavning, som om de gemte sig for vinden. Et par dusin brune skikkelser bevægede sig omkring.

En ulv tudede, og alle så op på ham. Før han nåede landsbyen, havde de alle samlet sig for at møde ham. De så magre og hårdføre ud. En gammel kvinde trådte frem, og deres øjne mødtes. Det gav et sæt i ham, og han var nær faldet af Askeman, da hun pludselig slog armene ud og sagde: 'Velkommen!' med et strålende smil.

Han slappede af og sad af. På sydsiden af det største hus var der et langt trug med vand. De så alle på, at han sadlede af og lod Askeman drikke. Den gamle kvinde rørte hans arm. 'Gyvel kan tage sig af ham; kom indenfor.'

De gik ind gennem en bred dør i den østlige ende. Hans øjne vænede sig til det dæmpede lys i huset, og han så rækkerne af båse i langvæggene: båse med tønder, sække, stængler, grene, og ting, som han ikke var i stand til at skelne; een af dem var tom. I midten af rummet var der et langt ildsted. På hver side af det stod der et smalt bord og en bænk.

Han blev bænket ved det sydlige bord, og der blev bragt mad til ham. Den gamle kvinde satte sig til højre for ham, og en flok bøm stumlede sammen foran ham, på den anden side af ildstedet. 'Hvem er du?' 'Hvor kommer du fra?' 'Hvad hedder din hest?' 'Hvorfor har du en grå kofte på?' 'Hvor er dine ting?'

Den gamle kvinde tyskede på dem. 'Lad ham være. Den, som kommer fra bjergene, spiser meget og taler lidt. Lad os alene.' Børmene løb. Hun vendte sig imod ham. 'Du har brug for velsignet mad. Spis.'

En tid var der kun maden, og den tiltagende styrke. Men til sidst blev han opmærksom på det skarpe blik i hendes brune øjne. 'Nu er det tid at tale. Følg mig.'

De gik udenfor. Alle landsbyboerne havde samlet sig på den åbne plads mod syd; de var over hundrede. Han fulgte efter den gamle kvinde og satte sig ved siden af hende i midten.

Han kiggede på hende og spurgte sig selv, om han skulle tale eller tie. Der var ingen lyde, ud over vinden, som hviskede i gyvelerne og det lange græs.

En midaldrende mand rejste sig og pegede på ham. 'Han er ikke en bliver, han er en rejser; jo før jo bedre.'

En ung mand sprang op. 'Fortæl os din historie, fortæl os om bjergene.'

En ældre kvinde rejste sig op og lagde armene over kors. Hun skulede til ham og rystede på hovedet. 'Jeg mistede to sønner på grund af en historie: de forsvandt i sumpene. De ville have været bedstefædre nu; og de var ikke de eneste.' Hun så sig omkring. Fem andre kvinder og tre mænd rejste sig og lagde armene over kors.

En meget gammel mand lige ved siden af ham blev hjulpet på benene. Hans stemme var svag, men klar. 'Måske havde de ikke hørt nok. I min tid ønskede ingen at tage afsted; og vi havde endda en bjergmand dengang.' Den gamle kvinde smilede, men hun forblev tavs. 'Og hvad med de unge, som tog afsted i disse tre snese år uden nogen, der kom? Rygter får ting til at vokse, og grimt bliver til pænt.'

Den gamle mand satte sig. En meget ung kvinde med sort hår og mørke øjne rejste sig op og smilede. 'Jeg vil gerne høre.' Alle de yngre

landsbyboere rejste sig og samlede omkring hende. Der blev en lang tavshed, og de satte sig. Alle øjne hvilede på ham.

Til sidst rejste den gamle kvinde sig. 'Min fader var en bjergmand. Han kom hersyv år før det Flammende Lys, i Tornblads fødselsår.' Hun smilede til den gamle mand.

'Min fader fortalte sandheden, hele historien; og ingen tog afsted. Ikke før den knøs kom og fortalte en anden historie, inden han drog af igen; jeg var atten, og min fader var i den lange søvn. Dernæst kom de lange år: intet andet end dunst og glød, een eller to gange hvert dusin år; og bjergene er blevet stærkere i de unges sind. Nu, omsider, kan vi høre historien fra en, som har været der.' Den gamle kvinde så dybt ind i ham. 'Fortæl.' Hun satte sig.

Han rejste sig langsomt. Unge, ivrige ansigter; ældre, dystre ansigter; gamle, rolige ansigter. Den gamle kvinde havde skyggen af et smil på læben. Han vidste, at hans historie ville afgøre landsbyens skæbne. Han rømmede sig.

'I har hørt historier om Ledens Bjerge. Det har jeg også, så længe, jeg kan huske; forskellige historier. Nogle forsikrede, at de var smukke, andre advarede imod ondskab, og atter andre fortalte om store udfordringer. Jeg tog ikke afsted på grund af historierne. Jeg tog afsted, fordi jeg besluttede at rejse ad det spor, som går gennem bjergene fra øst til vest; eller det troede jeg i det mindste. Men jeg kom bort fra sporet, og pludselig var jeg nået til bjergenes hjerte.'

Han søgte de rette ord. 'Advarslerne er sande: der er ingen skønhed; der er ingen udfordring, ingen modig trods; men der er ondskab. Ledens Bjerge lokker. Hvis I tager afsted, er det efter deres vilje, og I er allerede besejret. Jeg blev lokket, og jeg tog afsted; jeg blev besejret. Uden min hest havde jeg stadig været der; uden en gammel mand i en hytte var jeg faldet i deres skygge; uden jer var jeg død med dem i syne. Jeg blev besejret.' Han satte sig.

Han så på de ældre landsbyboere, og han så deres ængstelse; han så på de unge, og han så deres spænding; og han så på den gamle kvinde. Han rejste sig igen. 'Spørg mig.'

En dreng på ti eller tolv sprang op. 'Gløden er så pragtfuld. Den må være smuk, når man kommer rigtig tæt på. Hvordan er den?' Fire andre

dreng fortsatte: 'Er det sandt, at grunden er som een stor glødende klippe?' 'Begynder man selv at gløde?' 'Kan man virkelig smelte ned i bjerget?' 'Hvordan kommer man løs igen?'

Erindringerne var lammende; han stønnede næsten til at begynde med. 'Gløden er forfærdelig; jeg ville ønske, jeg aldrig havde set den. Alt gløder, og der er ild i luften. Man begynder at gløde, der hvor man rører jorden, og det kryber op i en. Man mister kræfterne, man falder, og man begynder at smelte. Hvordan, jeg kom løs?'

Hans stemme svigtede ham. Han slyngede koften af og drejede en fuld omgang. Huden var stadig rød og afskallet. Alle gloede på ham. 'Jeg rev mig løs. Min gamle hud er deroppe.' Han råbte næsten, idet han pegede mod sydøst. 'Og noget af kødet med.' Han så på drengene.

En af dem mødte stadig hans blik, dristigt. Han pegede på drengen. 'Hvilket hus bor du i?' Drengen tøvede et øjeblik, før han pegede på et lille hus midt i landsbyen. 'Det der; med mine forældre og min lillesøster.'

Han stirrede på drengen, og hans stemme blev rolig og stærk. 'Du tror, at ild og fare er fint. Men hvad hvis det var jeres hus, der brændte? Ville du nyde det? Og hvad hvis din familie var indenfor? Eller du selv? Ville du lægge dig i gløderne og være tapper? Hvis du ikke kan klare det, er du ikke rede til bjergene.' Drengen satte sig ned, rædselsslagen.

Han så sig omkring igen, og hans stemme var stærk. 'Spørg mig.' I lang tid var der ingen lyde uden vinden. Til sidst rejste en ung mand sig, næsten hans egen alder. 'Jeg forstår det ikke. Hvordan kan du vide, at der ingen skønhed er? Noget må der være. Hvis ikke, hvad er gløden så? Jeg har set på bjergene hele mit liv. Jeg ved, de ikke kan nås gennem sumpene, men der er andre veje. Og jeg føler, at der må være ukendte stier, endnu usete hemmeligheder. Dette sted er så kedeligt og nytteløst: intet sker, intet at opnå.'

Han trak vejret dybt. Luften virkede hed. Han følte, at han brændte; glødende øjne, rungende stemme. 'Der er intet der; intet andet end ens eget liv. Man bringer det med sig, og det brænder. Og hvis man ikke slipper væk, er alt tabt, alt er lede. Hvor jeg kommer fra, har vi et mundheld: ingen kan helbrede en tåbe uden en større tåbe. Se min tåbelighed og bliv helbredt.' Den unge mand satte sig ned.

Han var træt og modfalden. Han var ved at sætte sig, men på en gang vidste han, hvad han skulle sige. Han rettede sig op igen og kiggede på den gamle kvinde; og han talte, højt og klart: 'I bor her, så tæt på. Bjergene frister jer og udfordrer jer, altid. Men I modstår dem, I holder ud; det er det største mod. Og I hjælper dem, der mislykkedes. Hvis nogen bjergmand fortæller en anden historie, forsøger han blot at skjule sin skam. Jeg ærer jer alle.'

Han mærkede lettelsen og stoltheden i dem alle. Han satte sig ned og græd; og mange hænder rørte hans skuldre og ædede hans hår. Til sidst hævede han blikket igen. Han var alene med den gamle kvinde; hans kofte var forsvundet. 'Kom,' sagde hun.

Han fulgte med hende ind i det store hus. Hele landsbyen var forsamlet indenfor, og et måltid blev gjort klar. Med eet følte han sig sulsten, og han blev klar over, at dagen var gået. Ved hans plads var der en brun kofte, et par støvler, en sæbepose og en kniv.

Han blev i landsbyen i tre uger på nær en dag. Han vidste, at det ikke ville være, men han formåede at udskyde beslutningen. Hver dag følte han sig stærkere, og han kom til at holde af vinden. Først havde den syntes trist, men den dulmede, og den mindede ham om de Ydre Sletter.

Det var småt med arbejde om sommeren, især for de unge landsbyboere. Han nød at være sammen med folk på sin egen alder; og de legede meget mere, end han havde forestillet sig.

Først var han sky og klodset, men han fandt hurtigt ud af, at han var ret god til mange af legene; først og fremmest behændighedslegene som styltegang og klippespring.

De fleste af legene var rare, men nogle af dem skræmte ham, selv om han havde holdt af dem som barn. Jagtlegene var de værste. Ræv og kanin var slemt nok, men gem og find gjorde ham syg: hver gang han gemte sig, begyndte han at skælve og gispe efter vejret; og hver gang han fandt en af de andre, følte han sig skyldig.

Han kunne både lide og ikke lide kamplegene. Een mod een var i orden, men han kunne ikke lide at være mange mod een. Det var meget spændende at være een mod mange, men han måtte beherske sig for ikke at overdrive og blive farlig.

De snakkede meget; mest om deres liv ved den nordlige rand af den kendte verden, ved den Stenede Ødemark. Alting forekom enkelt og let. Han var forbløffet over, hvor meget de hvilede i deres egen verden. Og alle deres navne gengav sletternes planter; meget lig navnene derhjemme, i de nedre landsbyer, neden for bakkerne, neden for skoven. Men de brugte næsten aldrig navne, når de talte sammen.

De var nysgerrige nok, når det gjaldt andre steder nær ved, som han ikke kendte. Men de spurgte kun lidt til landene langt borte, som han kendte.

Alt, hvad der var mere end to uger væk til fods, var det Grå Land: en blanding af alting længst rodet sammen til en trist og kedelig gråhed, som gjorde alle ulykkelige og utilfredse. Så de spurgte ham aldrig om hans eget hjem og hans rejser før bjergene; og blandt alle landsbyboerne var han bjergmanden.

Hver dag red han uden sadel på sletterne. Een gang nåede de endda ødemarken. Landet blev ved, men på en måde endte landet her.

Børnene var meget glade for Askeman; de svermede næsten lige så tæt som fluerne. De havde hørt om heste, men de havde aldrig set en. Først råbte de og klappede i hænderne, men de lærte snart at være stille. Han havde ingen grund til bekymring: når Askeman blev træt af dem, forsvandt han blot af syne.

Ofte spurgte de ham om små ting: navnene på blomsterne, hvad birne lavede, og hvor vinden kom fra. Det fik ham til at huske hid og did. Han havde lært det af sin moder, og nu lærte han det videre til dem; med vinden mellem husene, og med birne mellem blomsterne.

Hver gang han løftede et dun og sagde: 'Hid,' råbte de: 'Did!' og pegede på forskellige huse; og hver gang en af dem havde peget på den næste blomst, jublede de allesammen, og det barn var stolt.

Han havde også mangan en snak med de ældre landsbyboere; nogle gange til langt ud på natten, inden han lagde sig til at sove i den tomme bås i det store hus. Han hørte om de små byer mod syd, den nærmeste beliggende fire dage væk til fods. Mænd fra det Grå Land kom dertil, men ikke meget. Og ingen var kommet helt hertil i mere end hundrede år.

‘Så I er ikke bange for fremmede?’ Den gamle mand, Tornblad, mødte hans blik og sagde: ‘Der skal en fremmed til at frygte en fremmed. Vi har intet, som nogen vil have. For mange slægtled siden rejste der mænd mod nord for at søge rigdomme i ødemarken, men de fandt intet. Langt mod vest fandt de salt, efter hvad vi har hørt. Og vi hørte, at der var kamp og drab, og nu er der en stad; det er en måned til fods histovre.’ Tornblad slog ud med hånden.

‘Men vi har set frygt.’ Han fik et skarpt blik. ‘I min mormoders tid kom der en mand fra det Grå Land. Han spurgte, om han kunne bo her, og de besluttede at se. Men han blev mere og mere rastløs, og han blev alene i ødemarken i ugevis. Efter et halvt år kom der andre grå mænd og spurgte efter ham. Min mormoder fortalte mig, at femten af dem tog ud for at lede efter ham. Da de kom tilbage, drog alle de grå mænd bort; men han var ikke iblandt dem, og han blev aldrig set igen.’

Tornblad så rædslen i hans øjne. Den gamle mand smilede og klappede ham på hånden. ‘Ingen af dem var som dig overhovedet. De så ret almindelige ud, godt ord igen, ikke mere fremmedartede end andre fremmede, mener jeg. De lod bare til at have et gammelt regnskab at gøre op; og det gjorde de tydeligvis. Ingen er nogensinde kommet efter en bjergmand fra øst; men vi mener ikke, at dette er et gemmested. Det eneste sted af den slags er imellem bjergene og sumpene.’

Alle sager blev ordnet ved møderne. De fleste af dem blev ledet af Spelt, den gamle kvinde. Han talte aldrig igen til noget møde, men han blev ofte spurgt om enkeltheder; indtil al nysgerrighed var døet ud. Om mulmet og gløden og solen og himlen og klippehylden. Og vejen fra sporet til landsbyen; manganen en gang ridsede han et kort i den bare jord ved truget.

Mølle havde lært ham at gøre det: altid med ryggen til middagssolen, vendt mod det Stille Lys i nord; en længde for en dag til fods eller på hjul, to længder for en dag på hesteryg; en streg på tværs for natten, eller en pilespids for at vise retningen; en prik for hver hviledag; hver måne og hver ny måned. Bakker var runde, klipper spidse; mange for bjerge; og dale var som trug. Veje var lige, spor savtakkede, floder bølge-ede; søer var bølger. Tuer for sumpe og marskland, træer for lunde og

skove; mange for store skove. En ring omkring vejen for en landsby eller en rydning, en firkant for en by, en firkant i en firkant for en stad. Og for begge ender: måneden. En spire for Skud med start ved Midvær, et blad for Løv, og en blomst for Flor; en gren for Vækst med start ved Midsommer, et aks for Frø, tre bær for Frugt, og to streger for den ene uge i Hvil; et agern for Falmen med start ved Midhøst, en svamp for Råd, og en firkant for Jord; en kerte for Lys med start ved Midvinter, en stjerne for Frost, og et kryds for Skifte ved årets slutning.

Han tegnede det igen og igen, hele vejen fra hin dag på sporet, den tiende dag i Løv: en kort klatretur, fem dage mod nord, otte dage på klippehylden, to dage og et ridt ind i græslandet, fire uger på nær en dag i hytten, en halv dag mod nord gennem sumpene, syv en halv dag mod vest, til landsbyen; på den tre og tyvende dag i Flor.

Og ved siden af tværstregerne: den tiltagende måne på hans første klatredag; den fuldmåne, han aldrig så på klippehylden; den aftagende måne, en blomst for den første dag i Flor, en streg for nymånen og den tiltagende måne under hans lange ophold i hytten; og fuldmånen på tredjedagen fra sumpene. Og for enderne: et blad for Løv, og en blomst for Flor.

Til sidst var selv børnene stillet tilfreds. ‘Det er der, vi bor,’ sagde Blåkløkke, en lille pige med gult hår og mørke blå øjne.

Alle hans kort havde været forskellige: det var svært at tegne. Men til sidst var han også tilfreds. Og det fik ham til at huske de kort, han havde set ved møllen: de kort, som Mølle tegnede, og kortene på bleget papir fra syden.

De var anderledes, og nogle af dem var vendt mod syd, imod middagssolen. Mølle havde altid rystet på hovedet og forklaret, at syd var nedad, nede under solen, som steg stadig højere; og det Stille Lys stod næsten stille på himlen, hele natten, hele året, altid mod nord.

En af mændene med kortene havde plejet at smile og sige, at det måtte være ned mod nord, fordi det Stille Lys stod højere i nord. Men de var gamle venner, så Mølle havde altid smilet tilbage.

Som tiden gik, lagde han mærke til, at nogle af de unge kvinder ofte søgte hans selskab; mest af alt Kløkkelyng, som havde sagt, at hun gerne

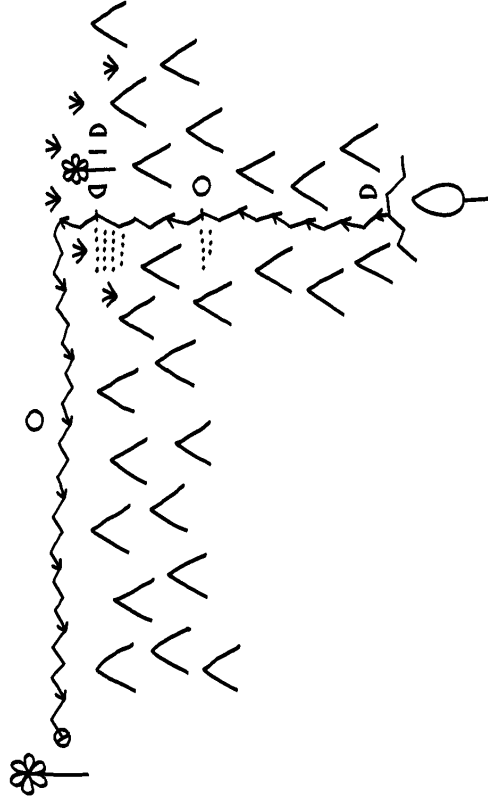
ville høre, ved det første møde. Hun havde set meget på ham til Midsommer, over fløjterne og trommerne, ilden og dansen. Og han blev klar over en uro blandt de unge mænd. Og Rævehale, en af hans bedste venner, lod til at være meget glad for Klokkelyng. Han vidste, at det var tid at rejse.

Han sagde det til Spelt en uge efter Midsommer, og hun var sørgmodig. 'Det regnede jeg med. Din vej er lang. Jeg havde håbet, at måske, men du har ret. Glem aldrig: det gør vi ikke. Du er altid velkommen, for en tid eller for altid. Du gav mere, end du tog: landsbyen har fået fred.'

To dage senere, på den ottende dag i Vækst, drog han sydpå med rigelige forsyninger. Askeman skulle venne sig til sadlen igen, men han var så frisk som altid. Rævehale og Gråbynke fulgte ham til den nærmeste by.

Det var en stille rejse, både vemodig og venlig. Bjergene syntes at trække sig ganske langsomt tilbage. Alt var friskt og grønt under den høje sol: skove, lunde, græs, og bredderne af de små floder og åer fra øst.

Da byen var i syne, ville hans venner ikke længere. Han følte sig meget ensom, da han red videre i lyset fra den nedgående sol; men han var blevet vant til bjergene, som rejste sig til venstre.

BYEN

Tornblad havde advaret ham mod at krydse markerne nær ved byen. 'Dyrkerne er meget vanskelige. De mener vist, at fødder ødelægger deres jord; så hvad med hove?' Derfor drejede han mod vest, rundt om byen. Det bredeste spor førte mod syd, og han besluttede at følge det.

Han havde mad til flere uger, og der var rigeligt med græs og vand. Desuden hastede det ikke med at blive set eller høre nyt, eller som Tornblad havde udtrykt det: 'Hvis du spørger, vil de spørge; hvis de ser dig, vil de vide; hvis du ser dem, vil du vide.' Og den gamle mand havde tilføjet: 'Tal aldrig først, men svar altid: de bliver glade og ikke stødt. Men fortæl lidet om dig selv; ellers holder de aldrig op med at spørge.'

Halvanden dag senere nåede han et kryds, og sporet udvidede sig til en vej. Han valgte at forlade den og drage over engene på sikker afstand mod vest. På den måde kunne han se vejen og samtidig ride ubemærket. Han sov og spiste stadig uden bål. En dag til, og han red rundt om den næste by, imellem murene og markerne mod vest.

Næste morgen så han, at landskabet havde ændret sig: dyrkede marker, enge med kvæg, stengærder, vinduer med glas; og mennesker alle vegne. Han var nødt til at vende tilbage til vejen.

Han smilede ved sig selv; fire dage med Rævehale og Gråbynke til fods og tre dage til hest: dette måtte være det Grå Land. Bjergene rejste sig stadig fra nord til syd, mindre end to dage borte.

Han mødte et par kærre nu og da, men ingen talte til ham, og han forblev tavs. Han sov i vejsiden, tøjlerne i hånden. Han startede tidligt, men han tog sig god tid med mange hvil. Dage var varme, så han red med koftens åben; og han så, at Tornblad havde haft ret, når han sagde, at grå mænd bar skjorte under koftens, selv om sommeren.

Tidligt på eftermiddagen på tredjedagen i det Grå Land nåede han en større by. Markerne nåede murene, så han besluttede at drage igennem den. Han var blevet så uvant med brolagte gader og huse, at lyden af hove og hjul var som torden, og stemmerne var som en storm gennem skoven. Det skræmte ham, og han ønskede blot at komme væk.

Midt på et torv pegede en lille firskåren mand og råbte på ham hen over en flok mennesker. Han følte trang til at slippe væk, men Torn-